Hitabet

11. sınıf

1.ÜNİTE

DİN HİZMETLERİ VE İLETİŞİM

Hitabet
1. ünite

İÇİNDEKİLER

1.1. ÜLKEMİZDEKİ DİN HİZMETLERİ

1.2. DİN HİZMETLERİNDEKİ İLETİŞİM VE HİTABET

1.1. ÜLKEMİZDEKİ DİN HİZMETLERİ

Din Hizmetlerinin Yürütülmesi

Din hizmetleri: Toplumu dinî konularda bilgilendirme, ibadet yerlerine ilişkin hizmetleri yürütme ve bireylerin dinî ve manevi ihtiyaçlarına rehberlik etme faaliyetlerini kapsar.

- Ülkemizde din hizmetlerini yürütme görevi, 1924'te kurulan Diyanet İşleri Başkanlığına verilmiştir.

Din Hizmetleri

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yürütülür.

Doğrudan Halka Yönelik Hizmetler

- Cami ve mescitler
- Vaaz ve irşat faaliyetleri
- Kur'an-ı Kerim eğitimi
- Aile ve gençlere yönelik çalışmalar
- Manevi danışmanlık hizmetleri
- Hac ve umre organizasyonları

Geniş Kitlelere Yönelik Hizmetler

- Kitap ve dergi gibi basılı yayınlar
- Radyo yayınları
- Televizyon yayınları
- Dijital içerikler
- Yayın yoluyla dinî bilgilendirme ve rehberlik faaliyetleri

1.1. ÜLKEMİZDEKİ DİN HİZMETLERİ

Diyanet İşleri Başkanlığının Faaliyetleri

- Toplumun farklı kesimlerine yönelik din eğitimi faaliyetleri yürütmek.
- Kur'an kurslarında Kur'an okuma, temel dinî bilgiler, Hz. Peygamber'in hayatı ve ahlaki değerler konusunda eğitim verilmesini sağlamak.
- Hafızlık programları düzenlemek.

Din Görevlilerinin Yetiştirilmesi

Ortaöğretim
İmam Hatip Liseleri

- Din hizmetleri alanına yönelik temel bilgi ve becerilerin kazanılmasına katkıda bulunur.
- Öğrencileri yükseköğretime hazırlar.

Yükseköğretim
İlahiyat Fakülteleri

- Dinî alanlarda akademik bilgi kazandırır.
- Din hizmetlerine yönelik mesleki altyapının oluşmasına katkıda bulunur.
- Din görevlilerinin yetiştirilmesinde önemli rol üstlenir.
- Din eğitimi alanında görev yapacak öğretmenlerin yetişmesine katkıda bulunur.

Mesleki Eğitim
Diyanet Akademileri

- Aday din görevlilerine meslek öncesi eğitim verir.
- Din görevlilerine hizmet içi eğitimler düzenler.

1.1. ÜLKEMİZDEKİ DİN HİZMETLERİ

- Diyanet Akademisi, göreve yeni başlayacak olan ve hâlen görevini sürdüren din görevlilerinin mesleki yeterliklerini artırmak amacıyla eğitimler düzenler.
- Bu eğitimlerde şu amaçlar gözetilmektedir:
  - Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun ve doğru okuyabilme
  - İslami ilimlerin temel kaynaklarından yararlanabilme
  - Teorik bilgileri mesleki uygulamalarda kullanabilme
  - Mesleki bilgi, beceri ve yeterlikleri geliştirebilme

Din Hizmetlerinde Görevler

❖ Din hizmetlerinin yürütülmesi için Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde;

- müftü,
- vaiz,
- imam-hatip,
- müezzin-kayyım ve
- Kur'an kursu öğreticileri görev yapar.

1.1. ÜLKEMİZDEKİ DİN HİZMETLERİ

Müftü

- Dinî konularda hüküm açıklama ve fetva verme yeterliliğine sahip kişidir.
- Toplumu dinî konularda bilgilendirir, cami ve Kur'an kurslarının işleyişini düzenler
- Din görevlilerinin çalışmalarını koordine eder ve denetler.
- İl ve ilçe müftüleri, görev yaptıkları müftülüğün birim amiridir.

Vaiz

- Toplumu dinî konularda bilgilendirir; vaaz ve dinî sohbetler yapar, irşat faaliyetlerinde bulunur.
- Camilerin yanı sıra ceza infaz kurumları, sağlık kuruluşları, huzurevleri ve sosyal hizmet kurumlarında görev yapar; müftülüklerin fetva hatları ile Aile ve Dinî Rehberlik Merkezlerinde hizmet verir.
- İhtiyaç duyulan alanlarda inceleme ve araştırmalar yaparak topluma dinî rehberlik sunar.

İmam-Hatip

- Camilerde namazları kıldırır; hutbe ve vaaz verir.
- Cami içi eğitim ve irşat faaliyetlerini yürütür.
- Dinî gün ve gecelerde programlar düzenler, cenaze hizmetlerini yürütür.
- Caminin düzen ve temizliğini sağlar.
- İmamlık, İslam'ın ilk dönemlerinden itibaren Hz. Peygamber'in uygulamalarıyla şekillenmiş, ibadetlere öncülük etmenin yanı sıra toplumsal rehberliği de kapsayan bir görev olmuştur.

Müezzin-Kayyım

- Ezan ve sela okur, namazlarda müezzinlik yapar.
- Camiyi ibadete hazır hâlde tutar ve teknik cihazların çalışır durumda olmasını sağlar.
- Kur'an ve temel dinî bilgilerin öğretiminde imam-hatibe yardımcı olur, gerektiğinde imam-hatiplik görevini yürütür.
- Namaz sonrası tespihat yaptırır.

1.1. ÜLKEMİZDEKİ DİN HİZMETLERİ

Kur'an Kursu Öğreticisi

- Kur'an-ı Kerim okumayı öğretir.
- Namaz sureleri, dualar ve temel dinî bilgiler konusunda eğitim verir.
- Hafızlık eğitimlerinde görev alır.
- Müftülüklerin düzenlediği irşat ve eğitim programlarına katkıda bulunur.

1.1. ÜLKEMİZDEKİ DİN HİZMETLERİ

Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri

- Diyanet İşleri Başkanlığı, birey ve ailelerin manevi, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarına yönelik rehberlik hizmetleri sunar.
- Aile ve Dinî Rehberlik Merkezleri dinî konularda danışmanlık yapar.
- Hastane, ceza infaz kurumu ve sosyal hizmet kuruluşlarında manevi danışmanlık hizmetleri yürütülür.
- Bu hizmetlerle bireylerin manevi yönden desteklenmesi amaçlanır.

4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları

- Diyanet İşleri Başkanlığı, 4-6 yaş grubuna yönelik din ve değerler eğitimi faaliyetleri yürütür.
- Kur'an kurslarında çocukların gelişim özelliklerine uygun etkinlikler düzenlenir.
- Çocukların; Allah'ı (cc), Kur'an-ı Kerim'i, Hz. Peygamber'i, temel dinî değerleri sevgi odaklı bir yaklaşımla tanımaları, öğrendiklerini ise günlük hayatlarına yansıtmaları amaçlanır.

1.1. ÜLKEMİZDEKİ DİN HİZMETLERİ

1.1. ÜLKEMİZDEKİ DİN HİZMETLERİ

Din Görevlilerinde Aranan Nitelikler

İl Müftüsü

- En az dört yıllık dinî yükseköğretim mezunu olmak
- Başkanlıkta, en az beş yılını ilçe müftüsü veya dengi görevlerde geçirmiş olmak kaydıyla vaizlik veya üstü sayılan görevlerde toplam sekiz yıl görev yapmış olmak veya ilahiyat fakültelerinde öğretim üyesi olarak beş yıl görev yapmış olmak

Vaiz

- Dört yıllık dinî yükseköğretim mezunu olmak
- İhtisas kursunu başarı ile bitirmiş olmak
- Başkanlıkta en az iki yıl çalışmış olmak
- Vaizlik sınavında başarılı olmak

Kur'an Kursu Öğreticisi

- İmam hatip lisesi mezunu veya üstü dinî öğrenim düzeyine sahip olmak
- KPSS'den Başkanlıkça belirlenen puanı almış olmak
- Din Hizmetleri Alan Bilgisi Testi'nden (DHBT) yeterli puanı almış olmak

İmam-Hatip

- İmam hatip lisesi mezunu veya üstü dinî öğrenim düzeyine sahip olmak
- KPSS'den Başkanlıkça belirlenen puanı almış olmak
- Din Hizmetleri Alan Bilgisi Sınavı'ndan yeterli puanı almış olmak

Müezzin-Kayyım

- Lise veya dengi okul mezunu olmak
- Hafız (İmam hatip lisesi mezunları için bu şart aranmaz.) olmak
- KPSS'den Başkanlıkça belirlenen puanı almış olmak

1.1. ÜLKEMİZDEKİ DİN HİZMETLERİ

Din Görevlilerinin Temel Nitelikleri

Dinî ve Mesleki Yeterlilik

- Kur'an ve sünnete dayalı sahih dinî bilgiye sahip olma
- Temel İslam bilimleri
- Kıraat ve tecvit bilgisi
- Dinî birikimini sosyal ve beşerî bilimlerle ilişkilendirme

Rehberlik ve İletişim

- Toplumun farklı kesimlerine rehberlik
- Etkili iletişim ve hitabet
- Empati, sabır ve anlayış
- Sesini doğru ve etkili kullanma

Kişisel ve Ahlaki Nitelikler

- Anlattığı değerleri hayatında uygulama
- İnsanlara örnek olma
- Mütevazı olma
- Temiz ve bakımlı olma
- Mesleğin saygınlığına uygun giyinme

Görev ve Sorumluluk Bilinci

- Görevini titizlikle ve sorumluluk bilinciyle yapma
- Samimiyet
- Allah'ın (cc) rızasını gözetme

1.2. DİN HİZMETLERİNDEKİ İLETİŞİM VE HİTABET

İletişim: bireyler arasında duygu, düşünce ve bilgilerin paylaşılması sürecidir.

- Sağlıklı iletişim, kişinin kendini doğru ifade etmesine ve karşısındakini anlamasına yardımcı olur.
- Din hizmetlerinde iletişim; doğru bilgi, uygun üslup ve muhatabı gözetme anlayışıyla yürütülmelidir.

1.2. DİN HİZMETLERİNDEKİ İLETİŞİM VE HİTABET

İLETİŞİM UNSURLARI

Etkili iletişim, doğru mesajın doğru araçla, doğru kişiye ulaştırılması ve geri bildirimin önemsenmesiyle gerçekleşir.

1.2. DİN HİZMETLERİNDEKİ İLETİŞİM VE HİTABET

Hitabet: topluluk karşısında güzel ve etkili konuşma sanatıdır.

- Dinî hitabet, İslam'a dair bilgilerin topluma doğru ve etkili biçimde aktarılmasıdır.
- Dinî hitabette duygu ve düşünceler açık, akıcı ve anlaşılır bir dille ifade edilmelidir.
- Konuşmalar hazırlıklı veya doğaçlama (irticalen) yapılabilir.

1.2. DİN HİZMETLERİNDEKİ İLETİŞİM VE HİTABET

Din Hizmetlerinde Etkili İletişim Özellikleri

- Dinî hitabette mesaj açık ve öz biçimde iletilmeli, mesajın doğru anlaşılması gözetilmelidir.
- Mesaj, hedef kitlenin özellikleri ve toplumsal hassasiyetler dikkate alınarak hazırlanmalıdır.
- İletişimde uygun araçlar kullanılmalı, yeni bilgiler hedef kitlenin mevcut bilgi birikimiyle ilişkilendirilmelidir.
- Muhatabın anlayabileceği açık, sade ve yumuşak bir anlatım tercih edilmelidir.
- Din hizmetlerinde etkili iletişim için toplumdaki değişimler dikkate alınmalı, iletişim ilkeleri ve yöntemlerinden yararlanılmalıdır.
- Etkili iletişimde üslup, beden dili ve ses tonu; konuşmanın amacına ve ortamına uygun biçimde kullanılmalıdır.
- Saygılı, samimi ve kuşatıcı bir dil mesajın anlaşılır ve etkili olmasına katkıda bulunur.

Hakk'a ve Hakikate Çağrı

- Müslüman, imkânı ve yeterliliği ölçüsünde insanları Allah'a (cc) kulluğa ve İslam'a çağırmakla sorumludur.

Davet, insanları İslam'ı kabul etmeye ve İslam'ın hükümlerini uygulamaya çağırmaktır.

Tebliğ, peygamberlerin Allah'tan (cc) aldıkları vahyi insanlara eksiksiz biçimde bildirmeleridir.

İrşat, insanlara doğru yolu göstermek ve dinî konularda rehberlik etmektir.

Emir bilmaruf nehiy anilmünker, iyiliği teşvik edip kötülükten sakındırmaktır.

Dinî Hitabetin Hazırlık ve Uygulama Süreci

- Etkili dinî hitabetin temelinde samimiyet, doğruluk, nezaket ve muhatabı gözetme ilkeleri bulunur.
- Hatip, anlattıklarını kendi hayatında uygulamalıdır.
- Sözleriyle davranışları arasında tutarlılık göstermelidir.
- İnsanlar hakikate çağrılırken hikmetli, güzel ve yumuşak bir üslup kullanılmalıdır.

1.2. DİN HİZMETLERİNDEKİ İLETİŞİM VE HİTABET

- Hz. Peygamber özlü ve anlaşılır konuşmuştur.
- Beden dilini etkili kullanmış, örnek ve benzetmelerden yararlanmıştır.
- Muhataplarının durumunu gözetmiş; onlara anlayış, hoşgörü ve güler yüzle yaklaşmıştır.
- Hataları düzeltirken incitici ve küçük düşürücü ifadelerden kaçınmıştır.

1.2. DİN HİZMETLERİNDEKİ İLETİŞİM VE HİTABET

Dinî İletişimde Kullanılabilecek Yöntemler

- Muhatapla ortak noktalar belirlemek, olumlu bir iletişim ortamının oluşmasına katkıda bulunur.
- Ana mesajın gerektiğinde farklı bağlamlarda tekrarlanması, akılda kalmasını kolaylaştırır.
- Bilinenden bilinmeyene ve somuttan soyuta ilerlemek, mesajın anlaşılmasını kolaylaştırır.
- Mesajı aşamalı biçimde sunmak muhatabın mesajı içselleştirmesine yardımcı olur.
- Anlatılanları örnek olaylar ve kıssalarla desteklemek, mesajın daha iyi kavranmasını sağlar.
- Soru-cevap yönteminden yararlanmak, muhatabın düşünmesini ve çıkarımda bulunmasını destekler.

Dinî Hitabetin Hazırlık Aşamasında Dikkat Edilecek Hususlar

Hedef Kitleyi Tanıma

Muhatapların özellikleri ve beklentileri belirlenmeli, hazırlık dinleyicilerin seviyesine uygun yapılmalıdır.

Amaç ve Konu Belirleme

Konuşmanın amacı ve aktarılacak mesajlar netleştirilmeli; konu, dinleyicilerin ihtiyaçlarına ve gerektiğinde güncel gelişmelere uygun seçilmelidir.

Planlama

Konuşmanın aşamaları ve içeriği önceden planlanmalı, konuşma için ayrılan süreye uyulmalıdır. Sürenin aşılması, dinleyicilerin dikkatinin dağılmasına ve konuşmanın etkisinin azalmasına yol açabilir.

Bilgi Toplama

Dinî hitabet hazırlanırken güvenilir kaynaklardan yararlanılmalı, ayetler ve hadisler bağlamları gözetilerek kullanılmalıdır. Güncel fıkhi konularda ise Din İşleri Yüksek Kurulu kararları dikkate alınmalıdır.

1.2. DİN HİZMETLERİNDEKİ İLETİŞİM VE HİTABET

Hitabet Uygulamalarında Hatibin Dikkat Etmesi Gerekenler

Konuya Hâkimiyet: Hatip, ilgili kaynakları inceleyerek konuya hâkimiyetini artırmalıdır.

Heyecanı Yönetme: Heyecanını yöneterek konuşmaya zihinsel ve psikolojik olarak hazırlanmalıdır.

Süre ve Zaman Planlaması: Konuşmanın süresi ve zamanı önceden planlanmalıdır.

Mekân ve Düzeni İnceleme: Konuşma yapılacak mekânın fiziksel ve teknolojik koşulları ile dinleyicilerin oturma düzenini önceden incelemelidir.

Yöntem, Araç ve Materyal Seçimi: Kullanacağı yöntemi belirlemeli, araç ve materyalleri önceden hazırlamalıdır.

Plan Hazırlama: Hatip, konu başlıklarını ve konuşma bölümlerini içeren bir plan hazırlamalıdır.

Prova ve Not Kullanımı: Dinleyicilerin karşısına çıkmadan önce prova yapmalı, gerektiğinde kısa hatırlatma notlarından yararlanmalıdır.

Diksiyon ve Tonlama: Diksiyonuna, vurguya, tonlamaya ve konuşma hızına dikkat etmeli; monotonluktan kaçınmalıdır.

Anlaşılır ve Kısa Cümleler: Uzun ve karmaşık cümleler yerine kısa ve anlaşılır cümleler kullanılmalıdır.

Ölçme ve Değerlendirme Soruları

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ